

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВИЙ ВІСНИК
МІЖНАРОДНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Серія:
ФІЛОЛОГІЯ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 60

Том 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

Жадлун М. І.,

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри мовної підготовки та гуманітарних наук
Дніпровського державного медичного університету

КОНЦЕПТ ВОДА В ПОВІСТІ ОКСАНИ ЗАБУЖКО «КАЗКА ПРО КАЛИНОВУ СОПІЛКУ»

Анотація. Статтю присвячено дослідженню семантичних особливостей концепту *вода* у повісті Оксани Забужко «Казка про калинову сопілку». У межах здійсненої лінгвокультурологічної розвідки подано лексикографічну дефініцію багатозначної лексики *вода* за академічним тлумачним словником української мови; репрезентовано етнокультурний «портрет» концепту *вода* за словником-довідником В. В. Жайворонка; визначено, що в аналізованому тексті Оксани Забужко концепт *вода* лексично об'єктивується власним іменем концепту, іменниками (*джерело, дощ, криниця, море, річка, русалка, наводок, хвиля* та ін.), прикметниками (*добрений, глибокий, джерельний, живий, криничний, прозорий, річковий, цілющий* та ін.), дієсловами (*бризнути, возити, викопати, зачерпнути, купатися, напитися, розхлюпати, топитися* та ін.); за текстовими фрагментами повісті, що містять концепт *вода* та його репрезентанти, унаочнено семантичну структуру цього концепту, до складу якої входять: 1. Поняттєвий шар концепту: *вода* – це рідина для пиття; незамінна субстанція для життя та господарської діяльності; водний простір для купання. 2. Ціннісний шар концепту: репрезентанти *криниця* і *колодязь* є компонентами семантичних кореляцій «*вода*» – «життя», «*вода*» – «смерть», «*вода*» – «сон»; певні репрезентанти концепту *вода* є компонентами фразеологізмів із «водною» семантикою (*як риба в воді, з роси та з води, як у воду впасти, в ополонку провалитися*). 3. Образний шар утілено у порівняннях з «водними» складниками, які транслюють наочно-чуттєву перцепцію водної стихії (прозорість, рухомість, здатність віддзеркалювати об'єкти, подібність за звучанням до співу і дзижчання комах, температурний стан), а також у «водних» метафорах (*хвиля злості, хвиля несамовладності, потоки чуття*). Результати дослідження відбивають національне сприйняття водної стихії українцями, розширюють уявлення про місце і значущість концепту *вода* в авторській картині світу Оксани Забужко. Подальше дослідження варто зосередити на експлікації інших концептів-найменувань природних стихій у творчому доробку письменниці з метою осягнення авторської концептосфери.

Ключові слова: концептосфера, концепт *вода*, репрезентант, етнокультура, Оксана Забужко.

Постановка проблеми. Художній дискурс відомої української письменниці Оксани Забужко тривалий час є об'єктом системних наукових розвідок. Особлива дослідницька увага приділяється студіюванню авторської концептосфери, що дає змогу репрезентувати той чи той її складник у площині побутування української культури, рідної мови та національної свідомості. У мовотворчості письменниці домінують такі концепти, як-от *війна* (О. Гоменюк), *вода* (О. Кудряшова), *світове дерево* (Т. Кизима), *доля* (М. Жадлун), *жінка* (О. Дуденко

та Ю. Жирохова), *жіночність* (Н. Тарасова та В. Люлька), *людина* (Т. Кизима), *пам'ять* (Ю. Марків).

На думку В. І. Кононенка, «сприймаючи художній твір як культурологічне явище, ми усвідомлюємо ті значення слів, які пропонує конкретний текст, а не обов'язково ті, які містяться в словнику. Так виявляє себе – через образи, символи – той глибокий внутрішній смисл, який належить і мові, і позамовному – домислювальному – рівню. Створюється складна система образно-поняттєвого бачення, що не може виявити себе без дії національно-культурних чинників» [1, с. 76]. Із цього випливає, що спроба здійснення лінгвокультурологічної інтерпретації водної стихії у прозовій мові Оксани Забужко у межах цього наукового пошуку відкриває перед нами перспективу цілісного бачення семантичних нашарувань концепту *вода* від національно-культурного сприйняття, віками відбитого у лінгвальній свідомості українців, до індивідуально-авторської рецепції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні роки у науковій літературі концепт *вода* глибинно розглядається в індивідуальному стилі Тараса Шевченка (О. В. Антонюк та ін. [2]; С. В. Манжос [3]), Івана Франка (Т. В. Бавус [4]; Л. Вербицька [5]), Лесі Українки (Т. П. Вільчинська та ін. [6]; Н. Ю. Римар [7]), Олександра Олеся (Л. М. Горболіс [8]), Олеся Гончара (К. О. Галич [9]; С. Є. Ігнат'єва [10]), Василя Стуса (О. Клоц [11]; В. В. Коротєєва [12]), Ліни Костенко (М. Туницька [13]), Петра Перебийноса (В. Є. Белінська [14]), Мирослава Дочинця (Л. С. Прокопович [15]), Оксани Забужко (О. В. Кудряшова [16]), Олени Печорної (А. Гурдуз [17]). У фокусі уваги дослідників перебувають архетипні, міфологічні, філософські, символічні, етноспецифічні, лінгвокультурні, лексико-семантичні, функційно-стилістичні, метафоричні, образотворчі потенції згаданого концепту, що засвідчує незгасаючу актуальність та неосаяжність його вивчення.

З огляду на відсутність лінгвокультурологічних розвідок концепту *вода* на матеріалі повісті Оксани Забужко «Казка про калинову сопілку», масмо **на меті** проаналізувати семантичний обсяг цього концепту. Поставлена мета зумовлює потребу вирішення таких завдань: подати словникові визначення лексики *вода*; зафіксувати етнолінгвокультурні тлумачення водної стихії українцями; дослідити семантичні нашарування концепту *вода* у художньому творі Оксани Забужко «Казка про калинову сопілку».

Виклад основного матеріалу. Концепт *вода* є лінгвокультурним концептом, оскільки водна стихія повсякчас була базовим складником картини світу українського народу, вагомим концентратом української культури, репрезентованим у міфології, філософії, літературі, музиці, живописі, релігії тощо.

Декодування концепту *вода* слід розпочати із лексикографічного трактування. У словнику української мови лексема *вода* кваліфікується так: **1.** Прозора, безбарвна рідина, що становить собою найпростішу хімічну сполуку водню з киснем. // *перев.* з означенням. Напій або розчин якоїсь речовини. // *з означ.* і в *мн.* Лікувальна рідина мінеральних джерел. // *перен., розм.* Непотрібні, беззмістовні фрази і т. ін. у викладі матеріалу; багатослів'я. **2.** *перев. мн.* Водна маса джерел, озер, річок, морів, океанів. // Водна поверхня морів, озер, річок. // Водні простори, ділянки морів, озер, річок. Територіальні води. **3.** *тільки мн.* Лікувальні мінеральні джерела, а також курорт з такими джерелами. **4.** *тільки мн., мед.* Навколоплідна рідина [18, т. 1, с. 716]. Таке семантичне розмаїття лексеми *вода* зумовлює її часте вживання в різних типах дискурсу: художньому, публіцистичному, медичному, політичному тощо.

Укладач словника «Знаки української етнокультури» В. В. Жайворонок, ґрунтовно вивчивши міфологічний, аксіологічний, етноспецифічний та інші національно-забарвлені смисли концепту *вода*, подає воду як рідину, що існувала від початку світу; воді поклонялися, приносячи жертви водним джерелам; її шанували як святу; освячена вода вважається цілющою; з метою очищення та зміцнення здоров'я нею обливаються на релігійні свята; вода має віщу силу; джерельна та зоряна вода наділені лікувальними властивостями; вода – символ парування, запліднення, розмноження; текуча вода символізує рух; глибока – розум, небезпеку, смерть; розлита – розлуку; каламутна – сум; вода, що гасить спрагу, – кохану, що розділяє жагу кохання [19, с. 106–108]. Усі ці тлумачення свідчать про беззаперечну значущість водної стихії для українців.

Ґрунтовне опрацювання «Казки про калинову сопілку» Оксани Забужко показало, що цей концепт лексично репрезентовано **ім'ям концепту: вода; іменниками: берег, болото, джерело, дно, дощ, колодязь, копанка, криниця, купель, лелітки (на воді), море, ополонка, паводок, пісок, плесо, плотва, потоки, риба, річка, роса, русалка, ставок, хвиля; прикметниками: глибокий, глухий, добренний, джерельний, живий, живлющий, криничний, прозорий, річковий, свіжий, темний, холодний, цілющий; дієсловами: бризнути, викопати, випити, внести, возити, впасти, дзумчати, зачерпнути, купатися, напиться, ніжити, переллятися, пролитися, розхлюпати, святити, скипати, сипатися, топиться, чути, шубовснути.** Така лінгвальна репрезентація концепту засвідчує його багатовекторність.

Концепт *вода* у тканині твору Оксани Забужко, за нашими спостереженнями, має низку семантичних нашарувань. Передусім авторка акцентує на тому, що людина послуговується водою в побуті, зображаючи її незамінною у домашньому господарюванні субстанцією («...баба-прочанка ... глинула з лави на Ганнусю, що саме **внесла води й заходилася топити піч**» [20]), якою за народним звичаєм заведено напувати спраглих подорожан («...подорожанка ... **звернулася до Ганнусі: а подай-но мені, доцю, коли ласка твоя, **води напиться, та гляди не розхлюпай,** – Ганнуся, чемна дитина, **послушно зачерпнула з відра й піднесла їй кухлика**» [20]).**

Репрезентантами концепту *вода* у сенсі осередку питної води стають *криниця, копанка, джерело* («...коло *Маркіянового хутора **криницю викопали, ваша Ганнуся показала!** ... взяло дівча та й спиталося ... а нащо вам **копанка, тітко, у вас же отам за тополями **джерело** – на півтора чоловіка вглиб? ... і справді виявилось – **джерело, і вода достоту мов цілюща,*****

холодна, аж зуби ломить, та добренна, випив – наче на світ народився» [20]). Виняткові ознаки джерельної води письменниця підсилює порівняннями «*мов цілюща*», «*наче на світ народився*» та гіперболою «*аж зуби ломить*».

Цінність криничної води полягає в тому, що не кожен може знайти її джерело («...*доти в селі не було свого **копача на криниці** ... приходив ... пожований лицем дядько ... вказував місце, і самого відтак спускали в кадубі у наготовану яму, де до **води зоставалось хіба на штих ... **криниця – діло поважне, навіть кому вода до рук іде, мусить хіба ж так чисто коло себе дбати, щоб не відсахнулася**» [20]; «...*Марія з Василем дістали з того всього грошей і гостинців, а Ганнуся ... гучну славу на цілий повіт: поголоска, що в них об'явилася **дівчина, яка чує під землею воду, полетіла по всіх усядах**» [20]; «*Невдовзі Ганнуся спостерегла й децю інше: зараз по таких хатніх заколатах вона **переставала чути воду**... і раз під таку годину змушена вирушати ... де притьмом треба було нової **криниці**» [20]). Наведені приклади засвідчують непересічні здібності тих, хто «чує» воду.*****

Попри те, що у творі жива (джерельна) вода зображена особливо цілющою, а криниця стає символом родинного добробуту («...*вона взагалі ставилася до тих «**грошей за воду**» як до знайдених абощо*» [20]), вона також слугує способом позбавлення життя, уособлюючи смерть («...*у старій одного дня показалася кров – кликали панотця, і **святити, й чистити, а за тиждень у ній, **посвячений, утопився наймит, тож воду стали возити з річки** за кілька верстов ... **живої води** сьогодні не знайти***» [20]; «*Божечку, а скільки ж то буде поговору... а як це долучити всіх, хто точив на неї зуба, бо не в його садку з її руки **криницю викопано, то й взагалі хоч топиться**» [20]).*

Також у «Казці про калинову сопілку» наявна репрезентація концепту *вода* як узагальненого простору для купання та усамітнення («*Вона завжди **любила купатися – любила, як вода ніжить тіло, ... Ганнуся ... відбивалася в гладенькому річковому плесі**» [20]; «...*власне, по-справжньому добре вона чулася отак на самоті, **коло річки, в лісі чи в полі, а з людьми, хоч своїми, хоч чужими, все їй було недогода**» [20]; «*Вербо яра, відчинися, Ганна-панна йде, – шепотіла, заходячи в берег і розпускаючи пояса до **купелі, а в думці маючи – відчинися, крутий бережечку, розкрийся, жовтий пісочку, розступися, **глибока річка, – все довкруги мало податися їй назустріч ... берег – листом, **ріка – хвилею, птахи – щebetом****» [20]; «...*вона з гострим криком **шубовскала з берега в річку, ... з очерету їй підухували **дражнячись русалки** ... і **вода скипала довкруги тіла білою піною, ніби од розжареного заліза, коли виринала на поверхню, ... відгукувалася до **русалок, голос розлягався далеко над водою****» [20]). Авторка звертає увагу на тілесні відчуття головної героїні, її єднання з водною стихією. Щодо річкової води, то її ознаками є глибина, рухомість, текучість, здатність віддзеркалювати об'єкти, а також наявність у ній русалок, які відповідно до міфологічної свідомості українців вважаються традиційними мешканками водного простору.********

Оксана Забужко активно послуговується акваобразами, залучаючи їх до порівняльних конструкцій, що дає змогу зафіксувати конкретні характеристики води, зокрема, візуальну («...*чиї **думки відчитались їй так легко, мов видимі, – мов зграйка **плотви в'юнилася у до дна прозорій воді****» [20]; «...*розкішний **парубочий пояс – вилскувавсь проти місяця коштовним шовком, **рясною грою золотих, як лелітки на воді,******

китиць» [20]; «...взагалі ніколи не заходило за Дмитра, обидві уникали цієї балачки ретельно, мов вікнину на болоті обминаючи» [20]), акустичну («...батько співав ... текучим, як кринична вода, тенором» [20]; «...отут, вихопилося з неї, звідкись аж із-під грудей, як із колодязя, голос» [20]; «...мов бджоли в нічному вулику, сонно дзумчали укриті джерела» [20]), тактильну («...вона намацала нагостреного ножа ... провівши подушечкою пальця по прохолодному, як ... підземний подув джерельної води, сталевому лезу» [20]; «...згорнула (парубочий пояс) й укинула за пазуху, засміявшись ... од пролитого на груди, як вода, лоскоту свіжості» [20]), архетипну («Ганнуся провалилася в сон, як у глухий колодязь без сновидінь» [20]).

До того ж у порівняннях об'єктивується вияв та переживання певних почуттів через водні об'єкти та природні явища, пов'язані з водою («...ласка звідусюди й сипалася на неї дощем: славна молода, казало старе й мале» [20]; «...спрага, якій уже мало було самої тілесної розкоші й вона затоплювала собою, як наводок навесні, сусідні вгороди» [20]; «Оленчин погляд ... зломився, бризнувши назустріч – холодним і живлющим, як кринична вода на опечене тіло, жахом» [20]; «...тоскною, безберегою, як море» [20]).

Окрім порівнянь, повість Оксани Забужко містить кілька «водних» метафор із компонентами *хвиля* та *потік* («...старша нарешті кидалася на молодшу ... і гамселила її вже не на жарт, не міряючи сили, з цілою злістю, що ... наростала, піднімаючись і спухаючи, як тісто в діжі, загрожуючи переллятися через край, і в рішучу мить таки заливаючи все в очу – темною, несамовитою хвилею» [20]; «...ніщо не було для Ганнусі таким тяжко гнітючим, як сам отой виснажливий щоденний змаг із малою зміючкою-баби-яги-внучкою ... яка ... потрапляла брати над нею гору – вганяючи її ... в сліпу й темну хвилю несамовладности» [20]; «...тут прийшло щось нове ... і від тривожного змішання цих двох таких різних і в чомусь, однак, перехресних потоків чуття Ганнуся ще довго не могла отямитись» [20]). І хвиля, і потік за своєю семантикою є рухомими водними масами, що унаочнює той високий рівень здебільшого негативних почуттів, зображених авторкою.

Прикметно, що у «Казці про калинову сопілку» трапляються контексти, «наводнені» фразеологізмами із певними репрезентантами досліджуваного концепту (*вода*, *ставок*, *роса*, *ополонка*), а саме:

– як (мов і т. ін.) *риба у воді бути (почувати себе* і т. ін.) – поводитися невимушено, добре, вільно [18, т. 8, с. 526]: «... їй і вже дуже добре, а далі буде ще краще, ... вона чутиметься як риба в ставку» [20];

– *щоб тобі (вам) з води й [з] роси йшло* – уживається як традиційне побажання легкої удачі, успіху в чому-небудь [18, т. 4, с. 53]: «...оце, дівко, й напанувалася, оце тобі й усенькі твої мрії дівочі, з роси та з води» [20];

– як (мов і т. ін.) *у воду впасти* – зникнути безслідно [18, т. 1, с. 716]: «...до вночі шукали-кликали зі смолоскипами, розбрівшиш вервечкою між дерев, але нічого не знайшли: як у воду впала Оленка» [20];

– *краще (прямо хоч і т. ін.) в ополонку [голову]* – про скрутне або безвихідне становище [18, т. 5, с. 721]: «От вам і всенький жіноцький вік – не встигаєш оханутися, аж уже й дочка на виданні, а ти вже – бабою, дарма що й тобі брови ще не злиняли, – гов, люди, а де ж моє життя, в яку ополонку провалилося за щоденним поранням-шпоранням» [20].

Виокремлені фраземи апелюють до міфологічного та етноспецифічного змісту концепту *вода*, відбитого у лінгвальній свідомості українців.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Здійснена мовознавча розвідка є спробою оприявлення семантичних нашарувань концепту *вода* в межах «Казки про калинову сопілку» Оксани Забужко. На лексичному рівні письменницею об'єктивовано: 1) поняттєвий шар концепту *вода* у значенні рідини для пиття, незамінної субстанції для домашнього господарства, а також водного простору для купання; 2) ціннісний шар концепту *вода* у кореляціях «вода» – «життя» через визнання криниці джерелом живої цілющої води, «вода» – «смерть» через етноспецифічне трактування криниці як простору для вчинення самогубства, «вода» – «сон» через архетипну асоціацію занурення в сон як у колодязь; 3) образний шар концепту *вода* у порівняннях з «водними» складниками, які транслюють наочно-чуттєву перцепцію водної стихії (прозорість, рухомість, здатність віддзеркалювати об'єкти, подібність за звучанням до співу і дзиччання комах, температурний стан), а також у «водних» метафорах (*хвиля злості, хвиля несамовладности, потоки чуття*). На фразеологічному рівні авторкою залучено до тексту сталі вирази із «водною» семантикою (*як риба в воді, з роси та з води, як у воду впасти, в ополонку провалитися*), які репрезентують не лише національну специфіку української мови, але й культурно-поведінковий код українців, тому ці фраземи є приналежністю ціннісного шару концепту *вода*. Проведений аналіз дав змогу структурувати досліджуваний концепт з позиції лінгвокультурології, унаочивши особистий досвід Оксани Забужко та уявлення українців про водну стихію. Перспектива подальшого наукового дослідження полягає в експлікації інших концептів-найменувань природних стихій у творчому доробку Оксани Забужко з метою осягнення авторської концептосфери.

Література:

1. Кононенко В. І. Мова у контексті культури: монографія. Київ – Івано-Франківськ. 2008. 390 с.
2. Антонюк О. В., Прісовська Г. Є. Репрезентанти концепту вода у творах Т. Г. Шевченка. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2014. Вип. 3. С. 13–18.
3. Манжос С. В. Функційна специфіка словообразу море як репрезентанта концепту ВОДА в поезії Тараса Шевченка. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2020. VIII (65). С. 44–47.
4. Бавус Т. В. Семантична характеристика мовного образу водної стихії в прозі Івана Франка. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2016. IV (24). С. 22–26.
5. Вербицька Л. Вода у поетичному світі Івана Франка: філософська символіка стихії на рівні макро- та мікрокосму. *Українське літературознавство*. 2011. Вип. 74. С. 130–139.
6. Вільчинська Т. П., Вільчинський О. К. Етнокультурна природа концепту «вода» в «Лісовій пісні» Лесі Українки. *Міжнародний філологічний часопис*. 2021. Т. 12. № 2. С. 10–16.
7. Римар Н. Ю. Функційний потенціал одиниць лексико-семантичного поля «вода» в поетичній мовотворчості Лесі Українки. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33 (72). № 4. Ч. 1. С. 51–56.
8. Горболіс Л. М. Художнє оприявлення концепту води в драмі Олександра Олеся «Над Дніпром». *Вісник Запорізького національного університету*. 2008. № 2. С. 51–53.
9. Галіч К. О. Концепт води в антивоєнних романах Олеся Гончара. *Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка: філологічні науки*. 2011. № 3 (214). Ч. III. С. 42–47.

10. Ігнатська С. Є. Лінгвокультурна парадигма концепту «море» у щоденниковій прозі Олеса Гончара. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. 2011. Вип. XXIV. Ч. 2. С. 169–174.
11. Клоц О. Міфологема води у ліриці Василя Стуса. *Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи*: збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції / редактори-упорядники А. Душний та ін. Баку – Ужгород – Дрогобич. 2016. С. 319–321.
12. Коротеєва В. В. Міфологема води в ліриці А. Тарковського та В. Стуса. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Філологія*. 2015. Т. 1. № 18. С. 92–96.
13. Туницька М. Лінгвопоетика архетипного концепту «Вода» в українській поезії ХХ століття (За історичним романом Ліни Костенко «Маруся Чурай»). *Relevanța și calitatea formării universitare: competențe pentru prezent și viitor: materialele Conferinței Științifice Internaționale* / col. red. Valentina Pritcan et al. Bălți. 2016. Vol. 1. P. 79–82.
14. Белінська В. Є. Мовний образ води у творчості П. Перебийноса. *Лінгвістичні дослідження: зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди*. 2018. Вип. 48. С. 224–230.
15. Прокопович Л. С. Вербалізація лінгвокультури вода в романі Мирослава Дочинця. *Комунікативний дискурс у полікультурному просторі*: матеріали Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції. Миколаїв, 2017. С. 153–155.
16. Кудряшова О. В. Метапоетика води в поезії Оксани Забужко. *Літературний процес: методологія, імена, тенденції: зб. наук. пр. (філолог. науки)*. 2011. Вип. 3. С. 53–58.
17. Гурдуз А. Концепт води в романі Олени Печорної «Химерниця». *Філологічні трактати*. 2020. Т. 12. № 1. С. 42–48.
18. Словник української мови: в 11 т. / за ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка. 1970–1980.
19. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури: словник-довідник. Київ, 2006. 703 с.
20. Забужко О. Казка про калинову сопілку. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printitzip.php?tid=3288> (дата звернення: 10.03.2023).

Zhadlun M. The concept of *water* in the novel “The tale of the guelder-rose flute” by Oksana Zabuzhko

Summary. The article is dedicated to the research of semantic features of the concept of *water* in the novel

«The tale of the guelder-rose flute» by Oksana Zabuzhko. In the context of linguocultural analysis, the lexicographical definition of a polysemous lexeme of *water* is given according to the academic explanatory dictionary of Ukrainian language; ethnocultural «portrait» of the concept of *water* is represented according to the vocabulary – handbook by V. V. Zhaivoronok. It is determined that in analyzed text by Oksana Zabuzhko the concept of *water* is lexically objected by its own name, by the nouns (*джерело, дощ, криниця, море, річка, русалка, наводок, хвиля*), by the adjectives (*добренний, глибокий, джерельний, живий, криничний, прозорий, річковий, цілющий*), by the verbs (*бризнути, возити, викопати, зачерпнути, купатися, напитися, розхлюпати, топитися*), according to the text fragment of the novel that contains the concept of *water* and its representatives was cleared the semantic structure of this concept, consisted of : 1. Conceptual stratum of concept: water is liquid for drinking, essential substance for life and economical activity, water space for swimming. 2. Valuable stratum of concept: representatives *криниця* and *колодязь* are the components of semantic correlation «water» – «life», «water» – «death», «water» – «dream», some representatives of the concept of water are the components of the idioms with «water» semantics (*як риба в воді, з роси та з води, як у воду впасти, в ополонку провалитися*). 3. Presentative stratum of concept is embodied in comparisons with «water» components that convey the visual-sensory perception of the water element (transparency, mobility, ability to reflect objects, similarity in sound to the singing and buzzing of insects, temperature), as well as in «water» metaphors (*хвиля злості, хвиля несамовладності, потоки чуття*). The results of the study reflect the national perception of the water element by Ukrainians, expand the idea of the place and significance of the concept of *water* in Oksana Zabuzhko's author's world view. Further research should be focused on the explication of other concepts-names of natural elements in the writer's creative output in order to understand the author's conceptual sphere.

Key words: conceptual sphere, the concept of *water*, representative, ethnic culture, Oksana Zabuzhko.

ЗМІСТ

МОВОЗНАВСТВО

<i>Апоненко І. М.</i> ОСОБОВІ ІМЕНА В УСТАЛЕНИХ ЗВОРОТАХ «КАЗКИ ПРО КАЛИНОВУ СОПЛКУ» ОКСАНИ ЗАБУЖКО.....	4
<i>Аскерова І. А.</i> ПОЛЬСЬКИЙ ЕМОТИВ <i>VAC SIE</i> «БОЯТИСЯ»: СИНХРОННО-ДІАХРОННА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	8
<i>Бабич М. Є., Слива Т. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ АКТУАЛІЗАЦІЇ ОБРАЗНИХ ЗНАЧЕНЬ ЧЛЕНІВ АСОЦІАТИВНО-СЕМАНТИЧНИХ ГРУП.....	14
<i>Близнюк К. Р.</i> «ТАЄМНИЦЯ СТАРОГО ЛАМИ» ДОРЖА БАТУ ЯК ПРИКЛАД МОДЕЛЮВАННЯ БАГАТОМОВНОГО СУСПІЛЬСТВА У ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ.....	18
<i>Боговик О. А.</i> ХАРАКТЕРИСТИКА МОВЛЕННЄВОЇ ПОВЕДІНКИ ЖІНОК НА ПРИКЛАДАХ ВЖИВАННЯ ПРЕДИКАТИВ ЗНАННЯ У РОМАНІ ЇСНА МАК'ЮЕНА “LESSONS”.....	23
<i>Борисов О. О., Васильєва О. Г.</i> МОВНЕ ВТІЛЕННЯ КОНЦЕПТУ MCDONALD'S: СЕМАНТИКО-КОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ СЛОВНИКІВ ТА САЙТУ <i>WWW.MCDONALDS.COM</i>).....	28
<i>Бортун К. О.</i> ПРОСТІ РЕЧЕННЯ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ІМПЕРАТИВНОСТІ.....	32
<i>Венгринюк М. І., Мельник О. М.</i> АКТУАЛІЗАЦІЯ БІНАРНОЇ ОПОЗИЦІЇ «ТИША / ГАЛАС» У ВИДАННІ ЕРЛІНГА КАГІЕ «ТИША В ЕПОХУ ГАЛАСУ».....	36
<i>Жадлун М. І.</i> КОНЦЕПТ <i>ВОДА</i> В ПОВІСТІ ОКСАНИ ЗАБУЖКО «КАЗКА ПРО КАЛИНОВУ СОПЛКУ».....	40
<i>Жулінська М. О.</i> ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ <i>ANXIETY</i> НЕОЛОГІЗМАМИ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	44
<i>Зінчук Р. С., Остапчук С. С., Кевлюк І. В.</i> ПУНКТУАЦІЙНА КУЛЬТУРА СУЧАСНИХ ОНЛАЙНОВИХ ЗМІ: РІЗНОВИДИ АНОРМАТИВІВ ТА РЕДАГУВАННЯ.....	48
<i>Ігнат'єва С. Є., Цюп'як І. К.</i> ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ ЕКСПРЕСІВІЗАЦІЇ У ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА.....	53
<i>Карп'юк М. І., Ярова А. Г.</i> ЛІНГВОРИТОРИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НІМЕЦЬКОМОВНОГО РЕКЛАМНОГО ДИСКУРСУ.....	57
<i>Козловська Л. С.</i> ЕПІТЕТ ЯК КОМПОНЕНТ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ «ЧАС» У ПОЕТИЧНІЙ МОВІ ЛІНИ КОСТЕНКО.....	61
<i>Коцюба З. Г.</i> БАГАТСТВО ЯК УНІВЕРСАЛЬНИЙ МАРКЕР ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ЦІННОСТЕЙ У РІЗНОМОВНИХ ІДІОМАХ І ПАРЕМІЯХ.....	65
<i>Курбатова Т. В., Мосієвич Л. В.</i> СУЧАСНА ПОЛІТИЧНА АНГЛІЙСЬКОМОВНА КАРТИНА СВІТУ.....	69
<i>Ланчуковська Н. В., Шальов А. С.</i> ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРС – ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	73